

Oymaağaç Höyük (Nerik) Kazı Raporu 2017

ArtikelID: 270, Kategorie: Berichte 2017

Anlage: 19.11.2017 09:56 durch Prof. Dr. Rainer M. Czichon

letzte Änderung: 17.07.2018 19:08 durch Prof. Dr. Rainer M. Czichon

01. Kazı Üyeleri

Oymaağaç Höyük onuncu kazı sezonu 10 Temmuz - 5 Ekim tarihleri arasında Bakanlık temsilcisi Yasin YILDIZ'ın ve Kazı Başkan Vekili Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali YILMAZ'ın katılımları ve yardımlarıyla gerçekleştirildi. Farklı üniversiteler ve bilim dallarından toplam 14 bilim adamı ile 3 Alman, 2 İtalyan ve 15 Türk Arkeoloji öğrencisi çalışmalara katılmıştır.

Heyet listesinde bulunan ekip üyelerinden bazıları çalışmalara katılamadılar. Werner Dahmann ve Monika Lehmann bir hastalık nedeniyle Türkiye'ye gelemediler. Hussam Mohammed, Melanie Neumann, Sherry Fox-Leonard, Ben Cooxson, Hüseyin Dülger, Altuğ Hasözbeğ ve Mustafa Kibaroğlu kendi programlarındaki değişikliklerden dolayı katılamadılar. Kathryn Marklein doktora savunması ve Burhan Ulaş düğün hazırlıklarının nedeniyle gelemediler.

Bildmappe:184

02. İşçiler

2017 yılı kazı sezonunda ağırlıklı depo çalışması ve yayın hazırlaması olduğu için Oymaağaç Köyü'nden çok sayıda işçi alınmadı. Sadece tünel çalışmaları ve kazı alanının açma ve kapatma işleri için beş tecrübeli işçi alındı. Toplam 20 işçi ve öğrenci SGK'lı olarak çalışmıştır (bkz; ekteki personel listesi). Bürokratik işlemler her yıl olduğu gibi serbest muhasebecimiz Remziye Dinler-Koçabaş, (Vezirköprü) tarafından yapılmıştır.

03. Kazı evinin tadilatı

Her yıl gibi kazı sezonun başında kazı evinde gerekli tamiratlar yapıldı. Caddede oluşan bir su borusunun patlaması nedeniyle taş döşemeli park yeri bozuldu ve yenilenmesi gerekiyordu. İkinci el beton taşları Vezirköprü Belediyesinden verildi, taşların döşemesi kazı işçileri tarafından yapıldı. Onun dışında park yeri ile kazı evin arasında taş döşemeli bir yol yapıldı. Ayrıca kazı evinin temel duvarları yeniden sıvalandı.

Fazla yağmurdan dolayı çok sayıda sinek kazı üyelerini yemek yerken rahatsız etti. O yüzden tüm yemek alanının etrafında bir sinek teli sarıldı ve hijyenik bir yemek yeme imkanı sağlandı.

Kazı alanında büyüyen yüksek otları kazı bekcimiz Mevlüt Öztürk tarafından benzinli bir ot kesme makinesiyle kesip temizlendi.

04. Kazı alanına giden yol ve park alanı

2017 Kazı sezonu bittikten sonra, yani Ekim ve Kasım aylarında DSİ tarafından Oymaağaç Höyüğün doğusunda sulama boruları toprağın içine yerleştirildi. O yüzden höyüğün doğu tarafında bulunan ve kazı bütcesiyle yapılan taş döşemeli park alanı tamamen sökülüp kaldırıldı. Boruların yerleşmesi Müze Müdürlüğü ve kazı bekçi tarafından izlendi, fotoğraflarla belgelendi. Fotoğraflara göre herhangi bir arkeolojik kalıntılara rastlanmadı. Samsun Arkeoloji Müze Müdürü Uğur Terzioğlu ile DSİ'nin görüşmesi sonucunda taş döşemenin tamiratına karar verildi.

05. Bilgilendirme tabelalarının çoğaltılması

Bilgilendirme tabelalarının çoğaltılması iptal edildi, çünkü Samsun Büyükşehir Belediyesi yardımıyla yeni bir turizm konsepti hazırlanması planlanıyor. (misafir merkezi, kazı alanındaki ahşap yolu vs.). O yüzden Samsun Büyükşehir Belediyesi ile Oymaağaç Kazı Başkanlığı ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bir protokol imzalanmayı planlıyor. Onun dışında şimdiye kadar bir Alman projesi olarak yürütülen Oymaağaç Höyük Kazı Projesi Uşak Üniversitesi adına bir Türk projesi olması düşünüyor. Gerekli başvuru hazırlama aşamasında.

06. Topoğrafi çalışmaları

Her yıl olduğu gibi kazı başlamadan önce Prof. Theodor Johannsen tarafından höyükteki, özellikle Hitit mabedinin bulunduğu bölgedeki topoğrafya ölçü noktaları kontrol edildi. Bozulmuş eski noktaların yerinde daha dayanıklı beton noktalar yapıldı.

07. Arkeoloji öğrenciler için staj programı

Kazı başlamadan önce Samsun, ve Uşak'tan gelen 15 Lisans ve Yüksek Lisans arkeoloji öğrencisi için Oymaağaç kazı evinde kısa bir staj programı gerçekleştirildi. Kazı Başkan Prof. Dr. R. Czichon yönetiminde dört kişiden oluşan üç grup, kağıt, kalem ve fotoğraf makinesiyle Adatepe Köyü'nde bir günlük gezi yaptılar ve bir sunum hazırladılar. Kazı evinde R. Czichon'dan küçük buluntuların bilimsel

tanımlanmasını öğrendiler. Emekli topoğrafi hocası Prof. Dr.-Ing. Theodor Johannsen tarafından nivo ve totalstation makinalarıyla bir topoğrafi kursu ve arazide bir topografik çizim kursu yapıldı. Viyana'dan gelen paleontologlar Dr. Karl Kunst ve M.A. Herbert Böhm, kazıda bulunan hayvan kemiklerini anlattı. Kazı kursunun sonunda bütün öğrencilerle yapılan bir günlük gezide Samsun ve Çorum Arkeoloji Müzesi ziyaret edilmiştir. İlk defa katılan öğrencilere hatıra olarak Aktüel Arkeoloji Dergisi'nden bir T-Shirt hediye edildi.

Bildmappe:185

08. Çeşitli açmalarda bulunan hayvan kemiklerin incelenmesi

Viyana Üniversitesi'nden gelen paleontologlar Dr. Günther Karl KUNST ve Herbert BÖHM, 16 Temmuz ile 30 Eylül arasında 332 çeşitli lokuslardan gelen hayvan kemikleri üzerinde çalıştılar. Toplam 10.770 kemik, diş ve midye kabukları (toplam 49 kg) incelenmiştir.

08.01. Dr. Karl KUNST'un raporu

7685:158 - 7685:284

Hem depolama tabakalarda (ms. 7685:246, 7685:273), hem çukurlarda (ms. 7685:221, 7685: 237) küçük geniş getirenler fazla sayıdadır. Küçük çukur 7685:221'de büyük ölçüde omurları ve ka-burgaları sağlam kaldı. Sığır kalıntıları az, domuz kalıntıları çok az bulunur. Bazen tek insan kemik-lerine rastlanılıyor. En fazla kemikler Demir Çağı tarihlenen locus 7685:248'de çıktı. Yine de birkaç insan kemikleri bulundu. Özel buluntu olarak kuş ve kaplumba kalıntıları saptandı. Daha eski yıllardan gelen Demir Çağına tarihlenen locusların (ms. 7685:180) hayvan türün dağıtımı çok daha dengelidir. Özellikle domuz kemiklerin sayısı daha yüksektir. Geç Tunç Çağı tarihlenen locus 7685'te çizgili bir gevişgetiren kaburgası bulundu.

7585:129 - 7585:263 ve 7586:190 - 7586:218

Mabetin avlusundan ve sur kapısından 2016 ve 2015 yılında bitirilmeyen locuslar incelendi. Geç Tunç Çağ'daki dolgu tabakalarda küçük geniş getirenler çok sayıda rastlanıyor. Örnek olarak locus 7586:193 (bazı insan kemiklerle), 7585:129 (kerpiç kalıntıları kemik aletlerle ve minyatür kaplarla), 7585:223 (odasında bırakılmış toprakta), 7585:227 ve 7585:204 (tavşan kemikleri) sayılabilir. Dolgu 7585:215'ten daha büyük gevişgetiren parçaları (kafa tası, çene, bacak ve ayakları) tanınır, yani depolama koşulları uygun olmuştur.

7483:082 - 7483:101

Mabetin güneybatı köşesinden ve silo etrafından gelen, az sayılı numuneler çok karışık bir durum gösteriyorlar. Bu hem Geç Tunç Çağına tarihlenen numuneler (ms. 7483:082, 7483:083, 7483: 099, 7483:101), hem Demir Çağına tarihlenen numuneler (ms. 7483:075, 7483:076, 7483:084, 7483:86) için geçerlidir. Evçilleştirilmiş hayvanların sayısı dengelidir. Yaban domuz kalıntıları (7483: 082) veya parçalanmış bir gelincik iskeleti (7483:099). Onun dışında çok sayıda çizgi izleri gösteren bir eşek ayağı (7483:105) ve büyük bir kuşun uyluk kemik parçası (7483:080) enteresandır.

7483:041 - 7483:072

Locus 7483'ten gelen çok enteresan numuneler ya Erken Demir çağı ya Demir Çağına tarihleniyor. Birkaç tane geyik boynuzları, hem işlenmiş eser (ms. 7483:041, 7483:052) hem ateşten etkilenmiş parçalara (ms. 7483:052, 7483:054, 7483:064) rastlanıyor. Onun dışında kesilmiş bir boynuz parçası (7483:059, büyük bir kafa tasın parçası ve genç bir geyiğin çene parçası (7483:009) bulunur. Ayrıca çukur locus 7483:041 yaban domuzu kemikleri bulundu. Demir Çağı çukur 7483:039'ta iki tane işlenmiş kemik parçası, bir kapak ve bir delici, bulundu. Bir mezara ait locus 7483:033'te birkaç tane birleşmiş tavşan kalıntıları çıktı. Demir Çağı çukurların 7483:038 ve 7483:072'de hem kuş ve insan kemikleri hemde daha doğmamış küçük gevişgetiren iskelet parçaları çıktı. Erken Demir Çağı çukur 7483:042'de kaplumba ve at iskelet parçalarına (çene, ayakları) rastlandı. Bütün locuslarda evcilleştirilmiş hayvanların durumu dengelidir.

7384:018 - 7384:102

Mabetin güney batı köşesi şimdiye kadar az araştırılan bölgelerin biri. Çok sayıda küçük boyutlu kemik parçalar nedeniyle (1800 kemikten fazla, fakat sadece 7,8kg) onların incelenmesi çok zor oldu. Genellikle tahribatlı tabakalardan gelen kemik parçaları ateşten/yangından etkilenmiş hal-deydi (ms. 7384: 023, 7384:029, 7384:034, 7384:039). Sığır ve küçük gevişgetirenler üstte kalıyorlar, domuz kemikleri üstte geçmemişler Başka tahribatlı tabakalardan gelen kemikler daha sağlamdır ve onun tür dağıtımı daha dengelidir (ms. 7384:087, 7384:094, 7384:102). Geç Tunç Çağı tarihlenen locus 7384:033'te 12cm uzunluğunda bir geyik boynuz parçası bulundu. Bir tarafta baltayla bir taraf testereyle kesildi. Onun dışında düzgün mesafelerle testere izleri gösteriliyor. Büyük olasılıkla küçük ve yuvarlak levhaların üretimi planlamıştı. Demir Çağı tarihlenen çukur locus 7384:018'de sağlam olmayan bir köpek iskeletinin kemik parçalarına rastlandı.

Bildmappe:186

08.02. Herbert BÖHM'un raporu

En zengin kemik numuneleri, toplam 1382 kemikleri, mabetin güneybatısında ve kareli silo-nun etrafında bulunan dolgu kontektlerden geliyor, özellikle locus 7383:278 ve 7383:281. Hitit Mabetin avlusundaki 7486 açmadaki bulunan kalın dolgulardan 965 kemik geliyor. Ayrıca Mabetinin güney ve doğu bölgesinde bulunan açma 7585 (698 buluntu) ve açma 7686'nın (497 kemik) numuneleri incelendi. Daha az buluntuları aşağıdaki açmalardan geliyor: 7384 (n=146), 7483 (n=2), 7487 (n=134), 7584 (n=8), 7586 (n=56), 7685 (n=63), 7784 (n=1) ve 7886 (n=5). Toplam 1759 kemiklerin (=45%) iskelet türü ve hayvan türü belirlendi. Hayvanların istatistiği aşağıdaki tabeladan öğrenilir. Beklediğimiz

gibi en yüksek miktarda sığır, koyun/keçi ve domuz geçiyor. Onun dışında az miktarda at ve köpek kemikleri bulundu. Yabancı hayvanlardan geyik, ayı, sansar, tavşan, kaplumba ve belirtilme-yen kuş ve kurbağa kemik parçaları belgelendi. Yüksek miktarda rastlanan domuz kemikleri özellikle locus 7383:278 ve 7383:285'te bulunan genç (*juvenil*) domuz iskeleti parçalarından oluşuyor.

	n	g	n%	g%
Bos	259	5628,2	6,5	37,8
Equide	2	81,6	0,05	0,5
O/C	826	3354	20,9	22,6
Ovis	42	458,2	1,1	3,1
Capra	11	108,2	0,3	0,7
Sus	539	1484,7	13,6	10
Canis	3	66,1	0,08	0,4
Cervus	8	106,8	0,2	0,7

Ursus	2	31	0,05	0,2
Mustelidae	2	0,2	0,05	0,001
Lepus	5	4,1	0,1	0,03
Testudo	3	2	0,08	0,01
Aves	11	12,8	0,3	0,09
Anura	46	3,1	1,2	0,02

09. Palaeobotanik incelemeleri

Nerik Pınar'daki sürprizli ahşap buluntulardan dolayı paleobotanikimiz Dr. Nathan Wright'ın çalışma alanı değişti. Önümüzdeki kazı sezonlarında toplanan kömür parçaların belirtmesinin yerinde Nerik Pınar'dan gelen ahşap parçaların ve aletlerin tanıtımı. Dr. Wright'e göre en fazla çam ve çok nadir meşe ağaç parçaları geçiyor. Çeşitli ahşap türülerden yapılmış bir merdiven çok enteresandı. Onun çerçevesi çam'dan, onların ayakları daha dayanıklı meşeden yapıldığını söylemişti. Onun dışında ahşap malzemelerin temizlenmesi, fotoğraflanması ve paketlenmesi için yardım etti. Tübitak Kocaeli Laboratuvarına Radyokarbon 14 analizler için (No. 10 bkz.) ve İstanbul Orman Fakültesine dendrokronoloji analizler için (Doç. Dr. Nesibe Köse) göndermek istenen numuneleri bir testereyle çok dikkatli kestirdi ve sapsağlam paketledi. Güvenlik açısından çok hassas olan dendrokronolojik numuneleri kendisi yanında alıp İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine teslim etti.

10. 14C Tarihlenme Tübitak'ta

Nerik Pınar'dan gelen iki ıslak ahşap parçası Samsun Arkeoloji Müzesi üzerinden Kocaeli'deki Tübitak Laboratuvarına açıl bir Radyokarbon tarihlenmesi için gönderildi. Sonuç olarak (95 %) ahşap numunelerin tarihleri Erken Demir Çağı olarak belirtildi. Birinci numune MÖ. 905, ikinci numune MÖ. 895 tarihlenir. Demek ki o zamandan beri Nerik Pınarı su kaynağı olarak kullanılmadı.

11. Arkeometri: Mobile XRF

19 Ağustos ile 6 Eylül arasında uzman PAZ Arkeometri Laboratuvarları için çalışan Sonja BEHRENDT tarafından 653 çanak çömlek parçaları, seramik, taş ve maden küçük buluntuları tahribatsız p-XRF metotla analiz edildi. Bu metotla eserlerin hammadde katkısı ölçülür ve eserlerin yapım yeri öğrenilebilir. Hangi çanak çömlek grupları yerli hangileri ithaldir. Dr. Mielke tarafından 'Kaşka' seramiği denilen kırmızı boyalı çanak çömlek parçaları gerçekten 'kaşka' bölgesinden yoksa farklı bölgelerdenmi geliyor. Obsidiyen aletlerin hammadde kaynağı belirtilebilir, yani hangi volkandan oluşuyor. Maden eserlerin analizi yapım teknoloji ilgili bilgileri verilir.

Alet olarak Thermo Fischer Scientific firmasından üretilen bir NITON XL 3 makinesi kullanıldı. Ölçmek için 8mm çaplı bir alan gerekliydi. Bir ölçünün uzunluğu 90 saniye (maden eserleri) ile 180 saniye (seramik ve obsidiyen) arasında belirtildi. Makine içindeki bulunan fotoğraf makinesiyle ölçülmüş alanının belgelenmesini gerçekleştirildi. Detaylı bilgi için: S. Behrendt, D.P. Mielke, O. Mecking, Die portable Röntgenfluoreszenzanalyse (p-RFA) in der Keramikforschung: Grundlagen und Potential. Restaurierung und Archaeologie 5, 2012, 93-110.

Toplam 653 malzemelerin arasında 556 çanak çömlek parçaları, 17 kırmızı astarlı boğa figürin parçası, 34 çivi yazılı tablet parça, 10 bulla ve mühür damgaları, 19 obsidiyen aleti, 5 maden eseri, 3 çürüf parça, 9 maden kalıntı ve 2 toprak numune bulunur. Çanak çömlek parçalarının arasında 91 parça Prehistorya dönemine ait, 372 Geç Tunç Çağı ve 93 Demir Çağı tarihleniyor.

Çoğu ölçüleri Oymaağaç kazı evinde, çivi yazılı tablet, bulla ve boğa figürin parçalarının ölçüleri Samsun Arkeoloji Müzesinde gerçekleştirildi. Aralık sonuna kadar ölçülerin sonuçları belli olacak.

12. Arkeometri: Mineraloji

Mineralog Prof. Dr. Robert SOBOTT ve Dr. Irene TRAUB-SOBOTT tarafından 200 arkeolojik taş eserlerin hammaddesi basit ve tahribatsız metotlarla (mikrometer skalalı büyüteç, Mohs skalaya göre tırnak, cam ve çelik iğne kullanılan bir sertlik testi, kazı evindeki taş koleksiyonların kıyaslamasıyla) tespit edildi. Çoğu taş eserleri aletlerden oluşuyor, ms. ezme taşları, bileği taşları, bıçakları, kazıcıları vs. En fazla gri, kırmızılı ve kahverengeli sileks, andesit, beyaz kuarsitli ince konglomerat ve ince kum taşına rastlanıyor. Az sayıda serpentinit, bazalt, gabbro diorit, dacit, obsidiyen, kalker, travertin ve alci kristaller kullanılmıştı. Realgar (arsensulfid) çok özel ve nadir bulunan bir taştır.

Kullanım amaçları göre taşları seçilmişler. Ezme ve çalışma taşları dayanıklı ve konglomerat ve andesitten yapıldı. Keskin obsidiyen ve sileks kesintilerden ok uçları, bıçakları ve kazıcıları üretildi. Taş eserlerin analiz sonuçları Oymaağaç kazısının veritabana eklenmişti.

Onun dışında 2015 yılında hem Oymaağaç kazı evinde hem İzmir Dokuz Eylül Üniversitesinde bulunan bir laboratuvarında yapılan ince kesilmiş seramik levhaların hammadde analiz sonuçları değerlendirildi. Bazı çanak çömlek grupları kesinlikle yerli olmadığını belirtildi, çünkü içinde bulunan volkanit parçalara Oymaağaç çevresinde rastlanmıyor. Buna karşı phyllitli taş parçaları yerli bir üretimi işaretliyor.

13. Çanak çömlek parçalarının değerlendirilmesi

Geçen yılların Hitit ve demir Çağı çanak çömlek incelenmesine Doç. Dr. Dirk MİELKE ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali YILMAZ ve onların çizim ekipleri tarafından devam edildi.

13.01. Hitit seramiği çalışmaları

Hitit seramiği depo ve çanak çömlek bahçe çalışmaları (08 Temmuz ile 28 Eylül arasında) Doç. Dr. Dirk MİELKE yönetiminde Marie Klein, Michael Rummel, Aybüke Nacar, Kübra Işık ve Pınar Aydoğan, tarafından gerçekleştirildi. Toplam 20.088 çanak çömlek parçası (=518kg) bilimsel standartlarıyla incelendi. Yüzde 42 GTÇ, yüzde 38 DÇ ve yüzde 20 ETÇ ve Kalkolitik tarihlenir. Ayrıca birkaç parça Antik Çağ çanak çömleri bulundu. Seramiklerin yüzde 20 detaylı analizler için seçildi (özellikle kenarları, tabanları, kulpları, bezemeli örnekleri vs.).

Geçen yılların Geç Tunç Çağı seramiklerin bilimsel incelenmesi ikinci bir ağırlık noktasıydı. 7293 çanak çömlek parçaları analiz edilmişti. Toplam 10.879 GTÇ tarihlenen seramik parçaları bilimsel standartlarıyla incelenmişti, yani çizildi ve/veya fotoğraf çekildi ve teknoloji ve tipoloji açısından tasnif edilmişti. Demek ki Geç Tunç Çağ seramik istatistiği için sağlam bir temel atılmıştı.

Oymaağaç Höyük'te bulunan Geç Tunç Çağı seramiklerin yüzde 96 başka İç Anadolu'daki Hitit yerleşmelerden tanıyan seramikleri benzetiyor. Aynı standartlaştırma, aynı şekilleri ve hamur türleri gösteriyor. Hitit seramiğin çoğunluğu orta hamurlu türlerden oluşuyor (77,5%). Kaba hamurlu seramiklerin ('cooking pot') miktarı yüzde 9,5, ince hamurlu seramikleri miktarı yüzde 1,5, kırmızı/kahverengi seramiklerin miktarı yüzde 11,1 e beyaz seramiklerin miktarı yüzde 0,5dir.

Tipolojiye bakarken en fazla kaselere rastlanıyor (66%). Tabaklar yüzde 3, testi ve şişeler yüzde 9 ve tencereler yüzde 22 oranında bulunmuyor. Demek ki şimdiye kadar Oymaağaç kazılarında bulunan Hitit seramiğin şekil çeşitliliği mabetteki ritüel amaçlara bağlıdır.

Hitit seramiğin dışında Hitit olmayan bir Geç Tunç Çağı seramiği özdeşleştirildi (4%) . İç Anadolu'da Geç Tunç tabakalarda ilk defa keşfedilen kırmızı boyalı ve çarkta üretilmiş kaliteli seramiği Anadolu'nun tarihi için çok önemli bir keşiftir ve Oymaağaç Höyüğün (Nerik'in) özel durumunu açıklıyor. Şekil olarak testi, tabak ve orta boylu tencere bulunur. Karadeniz bölgesinde yaşayan ve Hitit

çivi yazılı kaynaklardan tanınan, fakat arkeolojik kazılarda şimdiye kadar hiçbir zaman kanıtlanmayan Kaşkalar bahsettiğimiz çanak çömleklerin sahibi olabilir mi?

Bildmappe:189

13.02. Demir Çağı seramiği çalışmaları

Demir Çağı çanak çömleği üzerinde 2012 yılında başlanan çalışmalar 2017 yılında da Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali YILMAZ ve onun çizim ekibi tarafından devam etmiştir. Oymaağaç Höyük'te görülen zayıf Demir Çağ mimarisi dışında en önemli buluntu grubunu, çoğunlukla, çukurlardan ele geçen seramikler oluşturmaktadır. Geniş bir kronolojik dizine yayılan seramikler arasında Erken Demir Çağı'ndan Geç Demir Çağı sonuna kadar tanımlanabilen örnekler görmek mümkündür. Bugüne kadar incelenen çanak çömlek parçalarının bir kısmı 2015 yılında tamamlanan "Vezirköprü/Oymaağaç Höyük Demir Çağı Çanak Çömleği" başlıklı doktora tezi kapsamında değerlendirilmiştir. Ancak her yıl gerçekleştirilen kazılarla daha fazla Demir Çağı çanak çömleği incelenmek üzere beklemektedir.

2017 yılında Uşak Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencilerinden oluşan 6 kişilik bir ekip Demir Çağı çanak çömleği üzerinde çalışmıştır. Kazı sezonu boyunca 7483, 7586, 7587, 7684i 7784, 7785 ve 7987 nolu plan karelerdeki 44 farklı locustan, toplam 579 çanak çömlek parçası üzerinde çalışılmıştır. Söz konusu seramiklerin çizim ve tipolojik değerlendirmeleri ile fotoğraf çekimleri gerçekleştirilmiştir. Bir kısmı önceki yıllardan olmak üzere toplam 88 parça seramik üzerinde Sonja Behrendt tarafından getirilen portatif XRF cihazı ile analizler yapıldı.

2017 sezonu sonunda kazı evinde incelenen 579 çanak çömlek parçası ile birlikte 7585, 7586, 7784, 7987 ve 7986 nolu plan karelerdeki 27 farklı locustan toplam 640 çanak çömlek parçası çizim, fotoğraf ve istatistiksel çalışma yapmak üzere Samsun Arkeoloji Müzesi'nin 13.09.2017 tarih ve 869 sayılı izin yazısına istinaden Uşak Üniversitesi Arkeoloji Bölümü atölyesine getirilmiştir. Söz konusu çanak çömlek parçaları, üzerinde yapılacak çalışmaların ardından önümüzdeki yıl Samsun Arkeoloji Müzesi'ne teslim edilecektir.

14. Hitit Mabedin Stratigrafisi

2017 yılında Oymaağaç Höyüğün stratigrafisi Dr. Pavol HNĪLA tarafından yeniden değerlendirildi, fakat simdiki araştırma durumu gösteriyor, son haline değil.

Yeni isim	Eski isim	Kontekst
E1		Rampe (Locus:7685:038/Locus:7585:148,

(Eingang/Mabetin Girişi)	Jüngere Bauperiode (<i>Geç yapı dönemi</i>)	Locus:7685:080/Locus:7585:080, Locus:7685:083/Locus:7684:082), Pflaster (Locus:7685:145), Außenbegehungsfläche (7785)
E2	„Kaşka 1“	Mauerrest (Locus:7685:083)
E3	„Kaşka 2“	Mauern (Locus:7685:260 und Locus:7685:240/Locus:7585:154)
E4	„Kaşka 3“	Mauerreste im Tunnleingangsbereich (Locus:7785:026 und Locus:7785:121)
E5	Torbereich/ <i>Sur kapı bölgesi</i>	Raubgräben Locus:7784:035 Mauern und Räume (77-78/85, 77-78/84)
H1 (Hofbereich/ <i>Avlu</i>)	Jüngere Bauperiode (<i>Geç yapı dönemi</i>)	Rampe (Locus:7685:038/Locus:7585:148, Locus:7685:080/Locus:7585:080, Locus:7685:083/Locus:7684:082), Pflaster (Locus:7685:145), Außenbegehungsfläche (7785) Steinraubgräben (LGR:0033, Loc:7586:160)

H2	Aeltere Bauperiode (<i>Eski yapı dönemi</i>)	Mauerstumpf (Locus:7586:082 und Locus:7486:030), Mauerrest (Locus:7486:067, Locus:7486:068, Locus:7487:073, Locus:7487:058, Locus:7487:046), Installation (Locus:7686:099) mit Begehungsfläche, Außenbegehungsfläche (Locus:7486:071)
H3	Architektur unter der älteren Bauperiode (<i>Eski döneminin altında bulunan mimari kalıntıları</i>)	(Raub)graben Locus:7686:152 Begehungsfläche (Locus:7586:187, Locus:7686:166) und Mauerstumpf (Locus:7585:268) Steinfundament (Locus:7486:099) mit Außenbegehungsfläche (Locus:7486:098)
H4	Fundament unter Begehungs-horizont in 7586 (<i>Tabanın altında bulunan temelleri</i>)	Fundament unter Locus:7586:187

15. ‘Nerik Pınar’ çalışmaları: açma 7986, 7987, 8086, 8087

Geçen yılda ‘Nerik Pınarın’ arka duvarına ulaştıktan sonra bu yıl pınar odasının temizlenmesi yani çamurlu, kumlu ve taşlı dolgusu çıkarılması planlanıyordu. Kaya oda girşinin üstünde bir delik olduğunu geçen yılın raporunda bahsettim. Bu delikten pınar odasının çamurlu dolgusu elektrikli bir vinç kullanılarak kovalarla yukarı çekildi. Pınar odasında su seviyesi ulaştığımız zaman önce iki sonra üç su pompaları gece gündüz çalıştırılmasını gerekiyordu. 35 metrelik bir boruyla Nerik Pınarın suyu yukarı pompalayıp etrafındaki tütün tarlalarna döküldü.

Nerik Pınarın alt kısmında ıslak çamurun içinde birdenbire yanmamış ahşap kalıntıları ortaya çıkmaya başladı. İlk olarak modern bir ağacın derine giden köklerin çürümüş parçaları olduğunu düşünüldü. Fakat ağaç parçaların sayısı çoğalınca kesinlikle çok eski ahşap kalıntıları olduğunu kafamızda netleştirildi. Yer altı merdivenin stratigrafiya göre ya Hitit İmparatorluğa ya Demir Çağ tarihlenmesi

gerekliyordu. İki ıslak ahşap numune Tübitak'ın Kocaeli laboratuvarına gönderdikten sonra ahşapların tarihi belli oldu: Erken Demir Çağı! Demek ki Oymaağaç Höyükte bulunan ahşap malzemeleri İç Anadolu'nun en eski yanmamış ahşap kalıntılarıdır!

Maalesef ahşapların amacı henüz çözülemedi. Pınar odasındaki duvar kenarında birkaç tane dikey gövdeler var. Onların arasında hem dokunmamış hem kesilmiş küçük ve büyük dal parçaları bulunur. Ayrıca bir süre dikkatli işlenmiş eserleri, ms. balta veya kazıcılar ve merdiven parçaları ortaya çıktı – sanki çeşitli ahşap yapıların kalıntıları (*dahanga?*) Nerik Pınarın'daki pınar odasında yığılmışlar. Bir bölgede yanmış ahşapları bulunur, sanki Hava Tanrısının özel Nerik Pınarı yansın ve çöksün diye istenmişti, yanı Nerik şehrinin su kaynağı artık çalışmasın diye.

Pınar odasından çıkan ahşaplar bizim çalışma takvimini tamamen bozdu, çünkü öyle değerli bir 'botanik hazinesin' çok dikkatli bir davranış gerekiyordu ve ekibimizde o konuda uzmanlarımız yoktu.

İnternetteki ıslak ahşap ilgili kaynakları araştırdık, Frankfurt ve Brandenburg Müzelerin ahşap restoratörler ile konuştuk, Dr.Cemal Pulak ile bir iletişim kurduk, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde çalışan dendrokronoloji uzman Doç. Dr. Nesibe Köseyi kazıya çağırdık ve Kültür Bakanlığın acılı yardımıyla Trabzon ve özellikle İstanbul Laboratuvarlarında çalışan ahşap restoratörlere (Turkay Arıkan) Oymaağaç Höyüğe getirdik. Onların yardımıyla çelik ve ahşap küvetleri hazırlandı kaya odasından gelen ahşap eserleri zararsız bir ara saklama imkanı vermek için. Sonra onları uzun plastik küvetlerin içinde yerleştirdik. Paleobotanik ve restorasyon uzmanlarla yoğun tartışmalardan sonra ahşap malzemelerin 2018e kadar Oymaağaç Höyükte kalsın diye karar verdik. 2018 kazı sezonunda bütün ahşap eserleri detaylı bir botanikli araştırma, tanıtım, fotoğraflı/fotogrammetrili ve çizgili belgeleme olsun. Ondan sonra konservasyon için Bodrum'a götürmeyi planlıyoruz.

O yüzden bütün ahşap eserleri ya Nerik Pınarında in situ kaldılar, ya bekçi Mevlüt Öztürk'ün betonlu kuyusuna yerleştiler. Yerleşmeden önce Mevlüt'ün kuyusu tamamen boşaltıp kompresörlü temizlendi Müze Müdür Uğur Terzioğlu'nun göz altında sapsağlam bir beton kapaklı kapandı. Plastik küvetleri matkapla delindi ve sinek teleriyle kaplandı. Hem höyükteki kaya odası hem bekçinin kuyusu devamlı Mevlüt Öztürk tarafından kontrol ediliyor, su seviyesi devamlı (her hafta) takip ediliyor ve kontrol sonuçları kazı başkanı Rainer Czichon'la paylaşıyor.

Bildmappe:187

16. Fotogrametri

Berlin Beuth Üniversitesinin Fotogrammetri Bölümünden gelen Dipl.-Ing. Marko Koch tarafından Nerik Pınar'ın pınar odası stereokamerayla belgelendi, yanı yer altı merdivenin, kaya odasının ve pınar odasının yarısı fotogrammetrili belgelendi. Beuth Üniversitesinin fotogrametri laboratuvarında hesaplandığı tünel profili yer altı yapının olağanüstü karakteri belgeleniyor.

Onun dışında Marko Koch tarafından pınar odasından gelen seçilmiş ahşap eserleri (merdivenler, kazıcılar vs.) fotogrametri metotla belgelendi.

Bildmappe:190

17. Kazı alanının korunması

2016 yılında olduğu gibi kazı alanında bulunan açma profilleri, mabedin ve çukurların duvarları hem kum çuvallarıyla hem de ahşap-branda konstrüksiyonla kapatılarak yağmur ve kardan korunmuştur. 2016 sezonunda yapılan geçici ahşap çatılar yine tecrübeli marangoz ve köyün çatı ustası Ahmet Yüksel tarafından yapılmıştır ve genişletilmiştir. 2017 kazı sezonu sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerilerine göre bütün derin açmalar aynı metotla korunma altına alınmıştır.

Onun dışında yer altı merdivenin girişi kilitlenebilir bir demir kapıyla kapandı, hem ziyaretçileri yanlışlıkla girmesinler hem bekçinin yıl boyunca devamlı girme imkanları sağlamak için. Pınar odasındaki su seviyesi düşerse anında tankerle su doldurması gerekiyor yoksa çok hassas ahşap kalıntıları çürüyor.

Sefer Çobanoğlu'nun avlusunda bulunan (fakat kamulaştırılmış alanın içinde olan) kaya odasının deliği ne ulaşan açması 10m uzun ve 5cm kalın kalaslarla kapandı. Ayrıca kalın bir branda üzerine örtüldü ve açmanın etrafında hem tel hem dikenli tel çekildi.

NOT: Vezirköprü Kadastro Müdür Sadettin Bey'e göre 2018 yılında bütün Vezirköprü İlçesinde bir parsel sınırların kontrolü ve revizyonu yapılacaktır.

18. Küçük buluntular

18.01. Küçük buluntu 2017 (Genel)

2017 yılında toplam 127 seramik koleksiyonu, 46 hayvan kemik koleksiyonu, 2 insan iskelet koleksiyonu, 24 botanik koleksiyonu ve 73 küçük buluntu veri tabanımıza eklenmiştir. Geçen yıl olduğu bütün buluntular tecrübeli restoratör Nerina de Silva tarafından temizlenmiş, restore edilmiş ve korunmuştur. Eserler Prof. Dr. Rainer CZICHON tarafından ölçülmüş, tartılmış ve tanımlanmıştır. Yine tüm eserlerin Arkeolojik çizim uzmanı Dr. Claudia Tappert tarafından çizimleri yapılarak Vecdi Orhan Orhan tarafından 'adobe lightroom' tekniğiyle fotoğrafları çekilmiştir.

Ayrıntısıyla: En önemli olarak 2 çivi yazılı tablet parçası, ahşap bir kazıcı, ve ahşaplı bir merdiven sayabilir. Ayrıca 3 sileks bıçağı, 2 sileks ve 3 obsidyen alet, 2 minyatür kap ve testi, bir kase, üç kemik iğnesi, üç kemik delici, 7 tane kolye olarak kullanılan delikli phalanges, minik bir bronz orağı, üç bronz

iğne parçaları, bir bronz bilezik parç., bir sağlam bronz ok ucu, iki parlaticı taşı, bir taş baltası, iki ezme taşı ve bir sapan taşı.

Bildmappe:188

18.02. Taş aletler

2017 kazı sezonunda Dr. Christoph PURSCHWITZ (Berlin Üniv.) ve İ.BERKAN ERDEM (Uşak Üniv.) tarafından 433 taş eserleri hem kazı evinde hem Samsun Arkeoloji Müzesinde inceleyip belgelendi. 134 eser alet olarak belirtildi. 50 aletin çizimleri yapıldı. Bütün eserlerinin tipolojisi, hammaddesi ve ölçüleri (uzunluk, genişlik, kalınlık, ağırlık) belirtildi.

Hammaddelerin çeşitliği çok geniştir ve sileks ('Hornstein'), obsidiyen, radyolarit, kuyarts, gül kuvarıtsı, akik, kireçtaşı vs. kapsıyor. Sileks ve obsidiyenin dışında bütün hammaddeleri az sayıdır (11taneden daha az) rastlanıyor. En büyük grubu sileksler (85%). Çok çeşit renk, desen ve taneciklerinden dolayı çeşit sileks yataklarından geldiği düşünülmüştür. Çoğu aletlerin yüzeyleri parçalı tahrip edildiği için ikinci bir hammadde yatağından gelmiş olduğunu tahmin edilir, ms. nehir kenarından. Hammaddenin kalitesi o yüzden düşük olduğu için kaliteli aletlere, ms. bıçaklara, fazla rastlanmıyor. Çoğu aletlerin anında (ad hoc) yapıldığını ve ev kontekstlerde kullanıldığını anlaşılır. Yakın yerlerde bulunmayan obsidiyen yataklardan dolayı obsidiyen aletleri Kapadokya veya Van Gölü bölgesinden geldiği tahmin edilir.

Küçük sileks parçalı üretim çöpten dolayı Oymaağaç Höyükte bir sileks üretim atölyesi düşünülmesi gerekiyor. En fazla ad hoc yapılmış ve hemen kullanılmış retuşlu aletlere rastlanıyor (toplam 30%). İkinci grupta orağın içine sokulan sileks parçaları geçiyor (21%). Retuşlu bıçakları üçüncü gruptadır (16%). Diğer alet gruplarının sayısı yüzde 5'ten daha aşağıdır. Geometrik seklinde bir mikrolit çok enteresandır, çünkü mikrolitler Epipaleolitik dönemine tarihlenir.

Şimdiki tarihlenmeye geçici olarak bakılması gerekiyor, çünkü stratigrafili buluntu yerleriyle kıyaslanması gerekiyor. İlk bakışta İç Anadolunun Geç Kalkolitik ve Erken Tunc Çağı yerleşmeleriyle büyük bir benzerlik gösteriyor.

18.03. Çivi yazılı tablet parça 2016-17

Prof. Dr. Jörg KLINGER Samsun Arkeoloji Müzesinde çalıştığı zaman 2016 yılında Oymaağaç kazısında bulunan dokuz çivi yazılı tablet parçaları tamamen incelendi. Parça halinde olduğu için tabletlerin metinleri tamamen anlamak mümkün değildir. O yüzden aşağıdaki ön rapor için en enteresan noktalar seçildi:

Müze envanter no. **2016/48A (= Oym 7483:083:003)**: çok büyük bir çivi yazılı tablet parçası. Büyük olasılıkla bir kehanet tutanağı. Belki bir kralın askeri hareketleri de bir rol oynuyorlar, çünkü kralla beraber bir şehrin adı (URU.Zikišta) geçiyor.

Müze envanter no. **2016/52A (=7684:044:008)** gramere ve kullanılmış malzemelere göre üfürük seremoninin bir parçasıdır.

Müze envanter no. **2016/51A (=7685:272:001)** ve **2016/55A (=7784:047:003)** bayram ritüelleridir. İkinci tablet parçası büyük ve üç sütunlu bir çivi yazılı tablette aittir. Tabletten sol kenarı sağlam olduğu için seremonilerin başlangıçları okunabilir. Fakat tabletin başlangıcı ritüelin başlangıcı değildir, demek ki bayramın yazısı bir kaç tablettten oluşuyordu. İlk olarak ritüel odasındaki malzemeler için, ms. pencere veya kilit dili için, feda ediliyor. Ayrıca *tapišana* isimli bir çömlekten ve 8 bira testiden bahsediliyor. Onun dışında ilginç seremoni görevlilerden, ms. tanrının annelerden, bahsediliyor. Tek tanrının adı olarak İŞTAR geçiyor.

2017 yılında kazılarda bulunan iki çivi yazılı tablet parçaları çok enteresandır, çünkü Demir Çağı çukurlarından değil, Geç Tunç Çağın dolgusundan (açma 7684) geliyor, demek ki Geç Tunç tarihte çöpe atılmış. İki tabletlerin bakım durumu çok kötü olduğu için çok net okunmuyor. Bir tablet parçası idare metni (liste) olarak, öbüre bir idare mektubu olarak belirtilebilir. Daha detaylı bilgiler temizledikten sonra mümkün olabilir.

Tüm çivi yazılı tabletleri işaretlerin stile göre Hitit İmparatorluğun sonuna tarihleniyor.

19. Restoratör Nerina de Silva'nın Raporu

Oymaağaç Höyük 2017 kazılarında bulunan küçük buluntuların restorasyonu ve konservasyonu tecrübeli restoratör Mangala Nerina de Silva (Institute of Archaeology, Univ. of London) tarafından 30 Ağustos ile 12 Eylül tarihleri arasında kazı evi laboratuvarında gerçekleştirildi. Seramik, taş, kemik, bronz ve demirden yapılmış buluntuların restorasyon ve konservasyonu aşağıdaki standart metotlarla yapıldı.

Bildmappe:191

Seramik objeler, ms.bir ağırşak, tezgah ağırlığı, minyatür kabı, hayvan figürini, pişmemiş kil objesi ve çanak çömlek parçaları genellikle iyi durumdaydı. Çünkü bu eserler, onu doğal olarak koruyan toprak ve kireçli bir konteksten ele geçmiştir. Onların temizlenmesi suyla ve gerekli görüldüğünde fırça ve küçük bamboo sopayla yapıldı. Çok hassas çanak çömlek parçaları plastozote (polietilen) isimli köpükle ve asit içermeyen bir kağıtla paketlenildi (7584:064:001, 7586:222:001, 7684:048:008, 7684:082:001, 7685:287:012, 7987:013:001). Kırılmış çanak çömlek parçaları geri dönüşümü müm-kün bir Paraloid B-48N (40%) solüsyonla birleştirildi (8087:005:001). Pişmemiş bir kil eseri ve çanak çömlekleri 1:1 etanol:suyla ıslanmış koton tamponlu temizlendi (7684:048:005, 7684:048:007). Eserlere güçlü tutunmuş kireç kalıntıları 10% bir asitle çözüldü.

Taş buluntuları sileks bıçaklardan, ezme veya dibek taşlarından ve bir taş okucundan oluşuyor. Bu eserler genelde iyi durumdaydı. Sadece suyla ve fırçayla temizlendiler. Eserlere güçlü tutunmuş kireç kalıntıları 10% bir asitle çözüldü (7684:079:003, 7684:085:010, 7685:287:013).

Madeni küçük buluntular çoğunlukla bronzdan oluşuyor. Hem 2017 yılın metal eserleri hem 2016, 2014, 2011 ve 2007 yılında bulunan maden eserleri (çoğu demir) temizlendi. Çoğunlukla siyah kristalleşmiş bir korozyon katı veya patina vardı. Bir iğnenin (7685:293:004) yumuşak siyah bir pati-na vardı, belki asındırılmış gümüş. Bir kaç tane demir eserlerin yüzeyinde ahşap kalıntıları sağlam kaldı. Özellikle iki demir bıçak çok enteresan oldu. Birisi sağlamdı, birisi iki parçaya kırıldı (7685: 293:004) ve bıçağın tüm uzunlukta bir ahşap sapının kalıntıları bulunuyordu. Toprak ve korozyon kalıntıları bir stereo-mikroskop kullanırken bistüri ile mekanik olarak kaldırıldı.

OYM 2017: 7684:027:022, 7684:061:005, 7684:079:007, 7684:054:008, 7684:085:009, 7685:265:002, 7685:287:006, 7685:293:003, 7685:293:004, 7685:294:003, 7685:294:004

OYM 2016: 7284:023:001, 7483:106:003 (Iron), 7487:086:001, 7585:164:008, 7586:192:003, 7684:027:011, 7684:030:004, 7684:039:014, 7684:046:003, 7684:050:006, 7684:052:005 (Demir), 7685:248:007, 7685:273:006, 7685:281:002, 7686:147:001, 7784:040:003

OYM 2015: 7386:019:001, 7386:025:004; OYM 2014: 7486:036:008 ,7586:115:001

OYM 2007: 7284:013:004, 7383:055:003 (Demir) , 7384:004:006 (Demir), 7385:010:002 (Demir), 7385:018:018 (Demir)

Müzeye giden envanterlik ve etüdük buluntular etanollu bir benzotriazol solüsyonla (3%) ve etilasetil bir Paraloid B-48N solüsyonla (15%) sağlamlaştırıldı.

OYM 2017: 7684:054:008, 7684:061:005 , 7685:265:002 , 7685:293:004

OYM 2016: 7585:164:008, 7684:030:004, 7684:039:014, 7684:046:003, 7685:248:007, 7686:147:001, 7784:040:003

Kırılmış madeni buluntular etanollu: asetonlu (1:1) bir Paraloid B-48N (40%) solüsyonla yapıştırıldı.

OYM 2016: 7585:164:008, 7684:046:003, 7685:248:007, 7784:040:003, 7684:052:005 (Demir)

OYM 2015: 7386:019:001, 7386:025:004

Hassas eserler plastozote (polietilen) isimli köpükle ve asit içermeyen bir kağıtla paketlenildi. Kalan madeni eserler silica jelli ve oksijensiz plastik kutularda muhafaza altına alındı.

Kemik aletler hem iyi hem kötü durumdaydılar. Bir aletin astarlı yüzeyi sağlam kaldı. Toprak kalıntıları etanolü pamuklu çubukla temizlendi (7486:036:002:003, 7684:079:005, 7684:084:004, 7684:084:007, 7685:294:006). Kırık kemik eserler etanolü:asetonlu (1:1) bir Paraloid B-48N (40%) solüsyonula yapıştırıldı. Hassas eserler plastozote (polietilen) isimli köpükle ve asit içermeyen bir kağıtla paketlenildi (7684:084:004, 7684:084:007).

20. Ziyaretler

Kazı boyunca Samsun Arkeoloji Müze Müdür Vk. Uğur TERZİOĞLU çeşitli Müze elemanlarla beraber kazı alanı ve kazı evine birkaç kere ziyaret ettiler.

Eylül ayında Boğazköy Kazı Bşk. Prof. Dr. Andreas SCHACHNER 15 kişi kazı ekibiyle beraber kazı alanı ve kazı evine ziyaret edip Hitit ve Demir çağı çanak çömlekleri tartıştılar.

Kazı zamanının boyunca Samsun Büyükşehir Belediye Genel Müdür Yrd. Sayın Sefer ARLI meslektaşlarla beraber iki kere Oymaağac Höyüğü ve kazı evine ziyaret etti.

21. Proje ilgili Konferanslar

23 Mart ayında İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü davetlisi olarak Prof. Dr. Rainer Czichon tarafında "Licht am Ende des Tunnels – Neues aus Nerik" konulu bir konferans verildi.

25 Nisan ayında Österreichische Akademie der Wissenschaften'de Dr. Karl Kunst tarafından 'Unterwegs am Heiligen Berg – Tierknochen vom Oymaağac Höyük/Türkei' konulu bir konferans verildi.

8 Haziran ayında Kıbrıs'te ASWA 13th International Meeting'de Dr. Karl Kunst ve Herbert Böhm tarafından 'Bad contexts, nice bones – and vice versa? Reflections on depositional processes around the monumental building of Oymaağac Höyük' konulu bir konferans verildi.

Haziran'da Prof. Dr. Rainer Czichon tarafından Bursa'daki Kazı ve Sonuçları Toplantısında Oymaağac Kazısı 2016 sonuçları anlatıldı.

22.Yayınlar

R. CZICHON, J. KLİNGER, P. HNİLA, D. MİELKE et al. (toplam 25 kişi), Archaeologische Forschungen am Oymaağaç Höyük/Nerik 2011-2015, Mitteilungen der Deutschen Orientgesellschaft 2017, 1-145

T. ÖKSE, R.M. CZİCHON, M.A. YILMAZ, Cultural Borders between Kızılırmak and Upper Euphrates in the Second and Pre-Classical First Millennia BCE, in: L. d'Alfonso/K. S. Rubinson (eds.) Borders and Boundaries: Changing Landscapes in the Bronze and Iron Ages of Anatolia and the South Caucasus (*will appear 2018*)